

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERȚIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
ca 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune a
TIPOGRAFIA DIECEȘANA în ARAD.

Nr. 4069/1905.

Circular

*cătră oficiile protoprezviterale și parohiale; cătră
sinoadele parohiale, și peste tot clerul și popo-
rul din părțile, ce aparțin la Consistorul eparhial
arădm.*

Expirând în anul acesta mandatul deputaților con-
gresuali aleși în 1902, în urma provocării Prea Venera-
bilului nostru Consistor mitropolitan din 21 August a.
c. Nr. 114 M., subscrisul Consistor dispune alegeri
nouă de deputați congressuali pentru un nou period de
trei ani, care începe cu 1 Octomvre 1905.

De după arondarea mai nouă, cele 14 cercuri
electorale mirenești, rezervate pentru acest district, se
compun precum urmează :

I. **Cercul Arad**, cu 16 comune și anume: Arad,
Arad-Gaiu, Bătania, Budapesta, Cenadul-unguresc, Cicir,
Mândruțoc, Micălaca, Nădlac, Pecica, Sâmbăteni, Sem-
lac, Șeitin, Tornea, Senteș și H.-M.-Vásárhely.

II. **Cercul Radna**, cu 37 comune și anume: Baia,
Bătuța, Bărzava, Căpruța, Cladova, Corbești, Conop,
Cuias, Cuvin, Dumbrăvița, Govoșdia, Gioroc, Giulița,
Groși, Halaliș, Ilteu, Lupești, Milova, Miniș, Monoroștia,
Odvoș, Obârșia, Pauliș, Penești, Petriș, Radna, Roșia,
Seliște, Șoimoș, Slatina, Soroșag, Sovârșin, Timișești,
Toc, Totvaradia, Troiaș și Vienesti.

III. **Cercul Giula**, cu 12 comune și anume: Bi-
chiș, Ciaba, Chitighaz, Curticiu, Giula germană., Giula-
magh., Giula-Varșand, Macea, Otlaca, Pil, Șiclău și So-
podor.

IV. **Cercul Chișineu**, cu 12 comune și anume: Apa-
eu, Berechiu, Cinteiu, Chișineu, Erdeiș, Mișca, Nădab,
Simand, Sinteia, Sepreuș, Talpoș și Vădas.

V. **Cercul Șiria**, cu 16 comune și anume: Agris,
Brăneag, Chirechiu, Covăsinț, Comlăuș, Curtacheriu,

Drauș, Dud, Galșa, Măderat, Mășca, Pâncota, Sinitea,
Șiria, Târnova și F.-Vârșand,

VI. **Cercul Boroșineu**, cu 11 comune și anume:
Bocsâg, Cermeiu, Ienopolea, Iermata, Mănerău, Mo-
roda, Răpsâg, Seleuș-Cigherel, Șicula, Șomoșcheș și
Zărând.

VII. **Cercul Buteni**, cu 43 comune și anume: Al-
dești, Almaș, Berindia, Bărsa, Bonțești, Buteni, Bodești,
Buhani, Cagna, Căcărău, Chisindia, Chertiș, Cil, Co-
ciuba, Cuied, Dezna, Dieci, Donceni, Govoșdia, Hodiș,
Ignești, Iarcoș, Laz, Luguzău, Miniad, Moneasa, Muste-
ști, Nadalbești, Nadăș, Neagra, Păiușeni, Prăjești, Ra-
mna, Revetiș, Roșia, B.-Șebis, Sălăgeni, Șilindia, Su-
sani, Slatina, Tauș, Voivodeni și Vasoia.

VIII. **Cercul Hălmagiu**, cu 62 comune și anume:
Aciua, Aciuța, Baldovini, Banesti, Basarabasa, Bodești,
Brotuna, Brusturi, Budești, Căzănesti, Ciuciu, Ciungani,
Cristești, Crocna, Dumbrava, Finiș, Valemare, Gura-
lionț, Groși, Guravale, Hălmagiu-Lescioara, Hălماغel,
Holtmizes, Honțisor, Ionești, Iosaș, Iosășel-Baltele, La-
zuri, Leasa, Leanțiu, Luncoșoara, Măgulicea, Mădrigești
Mermești, Ociu, Ocișor, Obârșia, Pleșcuța, Prevăleni,
Poiana, Poienari, Rostoci, Saturău, Secaș, Sârbi, Steia,
Strâmba, Șoimoș-Buceava, Talagiu, Târnavă, Termure,
Tisa, Tohești, Tomești, Tiulești, Valea-mare, Vața-de-
sus, Vața-de-jos, Vosdoci, Vidra, Zeldiș și Zimbru-Dul-
cele cu Brusturești.

IX. **Cercul Birchiș**, cu 31 comune și anume: Bara,
Batta, Bacamezău, Birchiș, Bulza, Bunea, Căpânaș,
Căprioara, Cladova, Cutina, Dobrești, Dubaști, Groși,
Iersnic, Lăpușnic, Leucușești, Monoștur, Ohaba-lungă,
Ohaba-sârbească, Ostrov, Pădurani, Pojoga, Rădmă-
nești, Rachita, Remetea-lunca, Selciva, Spata, Țela, To-
pla, Valea-mare, și Vereșmort.

X. **Cercul Chisetău**, cu 20 comune și anume: Ba-
bșa, Balinț, Belinț, Budinț, Chisetău, Coșteiul-mare,
Dragoști, Fadimac, Ficătar, Gruini, Hasiaș, Ictar, Onaba
Forgaci, Paniova, Șușanovăț, Șuștra, Teș, Târgoviște,
Topolovăț și Jabar.

XI. **Cercul Lipova**, cu 23 comune și anume: Belotint, Bruznic, Buzad, Chelmac, Chesint, Chizdia, Crivobara, Comiat, Cuveșdia, Dorgoș, Dubochinadăș, Hodoș, Checheș, Brestovaț, Labașint, Lalașint, Lipova, Pătârși, Secaș, Șiștaroveț, Ususău, Vizma și Zabalt.

XII. **Cercul Vinga**, cu 18 comune și anume: Alioș, Bărâteaz, Bencecul-român, Călacea, Chinez, Fenlac, Fibiș, Firighaz, Fiscut, Hodoni, Jadani, Monoștor, Murani, Seceani, Secusigi, S. Miclăușul-mic, Vinga, Bodrogul-nou și vechiu cu filialele.

XIII. **Cercul Timișoara**, cu 24 comune și anume: Bazoș, Becicherecul-Mic, Beregsău, Bucovăț, Cerneteaz, Chișoda, Fabricul S. Georgiu, — S.-Ilie, Ghiroc, Șag, Ghiroda, Ianova, Izvin, Medveș, Mehala, Moșnița, Maicrele-vechi, Parța, Pobda, Pustiniș, Remetea-timișană, Săn-Andrieu, Săn-Mihaiul rom. și Utvin.

XIV. **Cercul B.-Comloș**, cu 16 comune și anume B.-Comloș, Beba-veche, Cenadul-sârbesc, Checica-rom. Chiș-Droșin, Dugosello (Nerău), Ecica-română, Iancahid, Igrîș, Pesac, Sarcea-rom., Sarafola, Săn-Nicolaul-mare, Toracul-mare, Toracul-mic și Vălcani.

Amăsurat acestei împărțiri, părțile aparținătoare la acest Conzistor, formând 14 cercuri electorale, aleg 7 deputați din cler și 14 din mireni, de toți 21 deputați.

Îmbinarea cercurilor în colegii electorale, locurile centrale de alegere și de scrutiniu, precum și numele comisarilor le prezintă Conspatul dela finea acestui circular sub A),

Premitând acestea și având în vedere, că la alegerea deputaților congresuali servește de cinosură regulamentul pentru alegerea deputaților congresuali, votat de congresul național-bisericesc la 11/23 Oct. 1891, Nr. prot. 156, se dispun următoarele:

A) **Pentru alegerea deputaților din cler.** Preoții din câte două cercuri electorale îmbinate într'un colegiu, — fără a mai aștepta altă provocare, — se vor adună *Joi în 27 Octomvrie (9 Noemvrie) a. c. la oarele 11 înainte de amiază*, la locul central de alegere, indicat în conspatul de sub A) și anume în localitatea îndatinată ori designată prin comisarul conzistorial, și sub conducerea acestuia vor alege un deputat din cler pentru Congresul național-bisericesc observându-se la actul alegerii prescrișele din §§-ii 18—26 ai suscitului Regulament congresual, ear după efeptuirea alegerii și după prevederea alesului cu credenșional comisarul va subșterneaici protocolul de alegere, într'una cu toate actele electorale, în 24 de oare după încheierea alegerii. — Regulament §. 12.

B) **Referitor la alegerea deputaților mireni.** Deși modalitatea publicării și a constituirii Sinodului electoral, precum și a votizării, este precisată în §§-ii 27—37 ai suscitului Regulament congresual, — trimis fiecărui oficiu parohial pe calea protopopiatului la 15/27 Februarie 1892 Nr. 123 — totuși pentru evitarea necorectităților se dispune precum urmează:

1. Se îndatorează preoșimea parohială, ca *Duminecă în 23 Octomvrie (5 Noemvrie)* în toate comunele, unde este preot local, să publice sinod parohial extraordinar pe *Duminecă în 30 Octomvrie (12 Noemvrie)* a. c., în care zi apoi în toate acestea comune nesmintit să se facă alegerea deputaților mireni pentru congresul național-bisericesc. Alt termin pentru acestea comune nu se admite.

Preotul conducător al oficiului parohial se îngrijește, ca această publicare să se facă deodată și în filii, invitând pe alegătorii acelora la alegere în comuna materă; filiile așadară votează în același protocol cu cei din materă. Regul. §. 15 și 27.

În comunele cu mai mulți preoți, conducătorul oficiului parohial se îndatorează a comunica tuturor preoșilor din loc terminul de alegere.

2. În comunele, unde nu este preot local, administratorul comunei respective *Miercuri* ziua marelui Mucenic Dimitrie *în 26 Octomvrie (8 Noemvrie)* va publica sinod parohial extra ordinar pe *Duminecă în 6/19 Noemvrie* a. c., când apoi și în acelea comune se va face alegerea deputaților mireni pentru congresul național-bisericesc.

3. Pentru a ușură biroului electoral actul alegerii, se trimite fiecărui parohii câte un esemplar din formularul de Protocol sub B) — și se observă, că ceea-ce stă tipărit în clausulele alineatului 2, despre lista alegătorilor, numai atunci are să se facă, dacă lista alegătorilor n'ar fi fost satorită de sinodul ordinar sau dacă ar lipsi din oare-care cauză — în toate celelalte casuri alegerea se face pe baza listei satorite mai nainte, care neschimbată rămâne pentru anul întreg.

Totodată se îndrumă președinșii și întreg biroul sinodului electoral a fi cu atenșione și a observă strict următoarele și anume:

a) Aclamașiunea nu este permisă, precum nu este permis nici să voteze unul în numele altuia, present sau absent.

b) În protocol să se inducă apriat și corect: locul și ziua, ora începerii și a terminării votării.

c) Numele candidatului, pe care votează alegătorii, să se scrie întreg și corect, căci semnele „*do*” și „*—*” — nu sunt permise, și voturile induse la astfel de semne nu se vor considera.

d) Votarea să se continue pe cât timp se însinuă alegătorii îndreptășiți, iar după ce au votisat cei presenti să se mai aștepte 1/2 oră, pentru a se putea prezenta și alți alegători îndreptășiți și, dacă în interval de 1/2 oră nu se mai prezintă nici un alegător, se încheie votarea anumindu-se la protocol ora încheierii; apoi după încheierea votării, după sumisarea voturilor, enunșându-se rezultatul, protocolul se subșcrie de președinte, bărbașii de încredere și de notar, iar dacă bărbașii de încredere, sau măcar și numai unul din ei, n'ar ști scrie, numele lor îl poate scrie și notarul, dar această împregiurare trebuie vădită prin aceea, că se spune apriat la protocol: cine a subșcris pe cei nești-

tori de scrisoare? Fixarea timpului de așteptare ($\frac{1}{2}$ de oră) numai o singură dată se admite. După subscriere protocolul pe pagina subscrierilor se prevede cu 2 sigile, unul al parohiei, altul al președintelui sau al unuia dintre bărbații de încredere.

e) Protocolul astfel încheiat împreună cu lista alegătorilor (și la caz de votizare secretă și cu ședulele de votare) să se pună sub cuvertă, și cuverta să se sigileze *cu două sigile* și anume: cu sigiliul oficiului parohial, și cu sigiliul președintelui sau al vreunui bărbat de încredere; iar dacă nici unul, nici altul dintre aceștia n'ar avea sigil, să se sigileze *în două locuri cu sigiliul oficiului parohial* și astfel sigilat *cu două sigile* și respective în două locuri, și provăzut cu adresa: „Protocolul Sinodului parohial din comuna.....” să se predea unuia dintre bărbații de încredere cu însărcinarea, ca pe ziua de 13/26 Noemvrie a. c. la ora 11 înainte de amiază, să-l prezinte comisarului consistorial la locul central al scrutiniului. Dacă acest membru ar fi împedecat, este datorința bărbatului de încredere al doilea a îndeplini această predare.

Această predare să se constate în protocolul electoral.

4. La 13/26 Noemvrie a. c., ora 11 înainte de miezăzi, prezentându-se bărbații de încredere ai singuraticelor sinoade parohiale la locul central al cercului anumit în conspectul A) și anume în localitatea designată prin comisarul consistorial, sub președinția acestuia se vor constitui în colegiu de scrutiniu, alegându-și din sânul lor un notar pentru ducerea protocolului și doi bărbați de controlă.

5. Despre actul scrutinării, care trebuie să se continue neîntrerupt și să se termine în aceeași zi, e a se lua protocol, în care să se inducă: *locul, ziua și cercul electoral*, unde s'a ținut scrutiniul cu espunerea precisă a orei, la care s'a început; apoi *la scrutinare se urmează astfel*: comisarul consistorial, în prezența bărbaților de controlă, desfășcând cuvertele fără a vătăma sigilele va lua pe rând toate protocoalele electorale, le va citi cu voce înaltă și va îngriji, ca voturile din acelea protocoale să se inducă în protocolul colegiului de scrutiniu, după ordinea comunelor, din care se formează cercul electoral. Cuvertele se alătură la protocol.

6. Colegiul de scrutiniu nu este competent, nici îndreptățit a modifica, a șterge ori a adauge ceva în protocoalele de alegere ale singuraticelor sinoade parohiale, precum nici a examina și a delibera asupra actului de alegere, ci numai a-și face observările la protocolul de scrutiniu asupra protocoalelor defectuoase și astfel acele protocoale, cari n'ar corespunde ș-lor din Regulamentul sus citat, adecă n'ar fi subscribe și sigilate, cum se recere, ori ar avea alte defecte, precum și cele prezentate mai târziu ori eventual trimise numai cu poșta, nu le va lua în considerațiune, ci simplu le va adnească la protocol, anumind cauzele, pentru cari nu s'au putut considera.

7. Dacă, după desfacerea și înducerea tuturor protocoalelor de alegere prezentate, se constată, că ar mai fi parohii, dela cari nu s'au prezentat bărbații de încredere cu protocoalele, comisarul consistorial împreună cu colegiul va mai aștepta o *jumătate de oră*, și dacă în acel interval se vor prezenta bărbați de încredere ce protocoale, le va primi și induce și acestea, iar dacă se va constată, că s'au prezentat protocoalele din toate parohiile, ori că nici după așteptare de o jumătate de oră nu s'au mai prezentat dela comunele restante protocoalele așteptate, se va încheia scrutiniul, constatându-se în protocol *ora încheerii*; după aceea se vor număra voturile, pe baza protocolului de scrutiniu, și acel individ, care după computarea tuturor voturilor se va constată, că a întrunit mai multe voturi, se va proclama de deputat ales din partea cercului respectiv, și ca atare se va prevedea cu credențional. La cas însă, când doară doi sau mai mulți vor fi întrunit majoritate în număr egal, între dânșii să decidă soarta, îndată la fața locului. (Regulament §. 39).

8. Protocolul colegiului de scrutiniu și credenționalul alesului deputat se vor subscrie de comisarul consistorial, de notarul colegiului și de toți ceilalți membrii, adecă de bărbații de încredere ai sinoadelor parohiale; apoi credenționalul se va predă, ori se va trimite pe cale sigură („pe poșta, recomandat”) la mâinile alesului deputat; iar protocolul colegiului de scrutiniu, împreună cu toate actele electorale (adecă și *cuvertele* cu *protocoalele* singuraticelor sinoade electorale), Comisarul consistorial îl va subșterne Consistorului de aici în termen de 24 de ore cu raport, în care va arată, că credenționalul l-a transpus alesului deputat, indicând și modul transunerii. (Regulament §. 41).

9. La cas, când vre-un comisar consistorial preșesc ori mirean ar fi împedecat, în ori ce mod, de a-și împlini misiunea de comisar: are să facă numai decât arătare la Consistorul de aici pentru altă dispoziție; dacă însă până la alegere, respective până la scrutiniu, nu va fi urmat de aici numirea altui comisar, sau doară împedecarea comisarului numit se va arată numai chiar în ziua sau sub actul alegerii, respective a scrutiniului, în astfel de cas, alegătorii, respective membrii de scrutiniu, sunt autorizați a-și alege un suplent al comisarului consistorial, care apoi va îndeplini toate agendele comisarului (Regulament §. 10).

10. Toate persoanele, cari iau parte la alegerile de sub întrebare, fie ca președinți, notari, bărbați de încredere, bărbați de controlă, fie ca simpli alegători, se fac vinovați de delict disciplinar și vor fi urmăriți și pedepsiți pe cale disciplinară, dacă ar săvârși vre-o faptă contrară dispozițiilor în vigoare pentru alegerile de sub întrebare, ar conturbă ori chiar ar zădărnici alegerea.

Aducând acestea la cunoștința clerului și poporului nostru, sfătuim pe toți, ca și la eserciarea acestui drept, - al alegerii deputaților congresuali, —

să fie conduși de sentimente adevărat creștinești, alegând de deputați congresuali numai bărbați devotați cauzelor noastre bisericești, bărbați zeloși și apți de a concurge cu sfatul și înțelepciunea lor la regularea, consolidarea și înaintarea afacerilor bisericești noastre naționale.

A)

Conspectul

comisarilor consistoriali la actul alegerii deputaților pentru congresul național-bisericesc, pe periodul 1 Octomvrie 1905—1 Octomvrie 1908.

Nr. curent	Numea cercului	N-ru comunei	Pentru mireni		Pentru preoți	
			Locul scrutiniului	Comisar consistorial	Locul alegerii	Comisar consistorial
I	Arad	16	Arad	Dr. Nicolae Oncu adv.	Arad	George Popovici asesor consistorial
II	Radna	37	Radna	Sava Raicu secretar de bancă		
III	Giula	12	Giula	Mihaiu Veliciu adv.	Chișineu	Dr. I. Trailescu ppresb. Chișineu
IV	Chișineu	12	Chișineu	Dr. Cornel Ardelean adv.		
V	Șiria (Világos)	16	Șiria (Világos)	Petru Truția adv.	Pâncota	Roman Ciorogariu dir. sem.
VI	Ienopolea (Boroșineu)	11	Ienopolea	Georgie Feier advocat		
VII	Buteni	43	Buteni	Vasile Goldiș secr. consistorial	Iosășel	Ioan Georgia ppresb. Buteni
VIII	Hălmagiu	62	Hălmagiu	Dr. Teodor Papp adv.		
IX	Birchiș	31	Birchiș	Dr. Alex. Marta adv.	Leucussești	Gerasim Sârb ppresb. Belinț
X	Chisetău	20	Chisetău	Virgil Tomici proprietar		
XI	Lipova	23	Lipova	Dr. Vasile Avramescu adv.	Lipova	Voicu Hamsea ppresb. Lipova
XII	Vinga	18	Vinga	Dr. Aurel Cozma adv.		
XIII	Timișoara	24	Timișoara	Emanuil Ungurean adv.	Timișoara	Paul Miulescu ppresb. B.-Comloș
XIV	B.-Comloș	16	B.-Comloș	Nestor Oprean adv.		

Dat în Arad, din ședința Consistorului plenar, ținută la 29 Sept. (12 Oct.) 1905.

Ioan J. Papp,
Episcop.

Convocare.

Despărțământul ppsc. Șiria, al reun. inv. dela școlăle populare conf. ort. din prot. aradane I-VII, își va ținea proxima adunare Marți în 25 Octobru 7 Noembre 1905 în comuna Comlaș, la care toți membrii despărțământului și binevoitorii școlălei sunt poftiți a participa.

Programa:

1. Dimineața la 8 ore asistare la invoc. Duhului sfânt.
2. Asistare la prelegerea învățatorului I. Mladin
3. Cuvânt de deschidere.
4. Reflexiuni asupra prelegerii.
5. Raportul biroului.
6. Citirea eventualelor disertațiuni.
7. Discuțiuni asupra cestiunilor școlare.
8. Propuneri și interpelări.
9. Fixarea proximei ședințe.
10. Încheere.

Șiria, 1/14 Oct. 1905.

Alexe Doboș
prezide.

CRONICA.

Definitivare. Cosistorul plenar din Arad în ședința sa dela 12 l. c., a decretat definitivarea părintelui *Vasilie Olariu*, în postul de al 2-lea referent în senatul episcopesc al numitului Cosistor.

Sinodul României. În ziua de 12 Oct. v., se va deschide sesiunea de toamnă a sf. Sinod al bisericii române ortodoxe de răsărit, sub președința I. P. S. Sale Mitropolitului Iosif. În această sesiune înaltul corp se va ocupa și cu studiul modificărilor ce ar fi de adus actualei legi asupra repausului din zilele de Duminecă și sărbători. Sf. Sinod va avea în vedere și noile modificări propuse de camera de comerț din capitală. Decretul regal de deschidere va fi citit de dl Vlădescu, ministrul cultelor și instrucțiunii publice. Înaltul corp bisericesc se compune din 16 membri și adică: Mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei, din șase episcopi, de Roman, Buzeu, Dunărea-de-jos, Rîmnicul-Vâlcea, Huși, Argeș și din 8 arhierei, locotenenți de episcopi. Sesiunea de toamnă a Sinodului va ținea vr'o două săptămâni.

»Foaia Pedagogică» va apare din nou. Cosistorul arhidiecezan din Sibiu a luat hotărârea ca revista »Foaia pedagogică» să fie reînființată cu 1 Ianuarie 1906, încredințându-se cu conducerea și redactarea ei dl profesor seminațial Dr. *Petru Șpan*.

Biserica săsească contra ordonanțelor școlare. Cosistorul bizericei săsești a trimis — precum se anunță din Sibiu — o petiție la Majestatea Sa, prin care cere scut pe seama autonomiei bisericii evanghelice-săsești, contra ordonanțelor școlare ale ministrului Lukács.

Reținerea în serviciu a rezerviștilor de întregire. Oficiosul „M. Tudosițo” anunță: Acei rezerviști de întregire, cari nu s'au împărțășit încă de instrucție, au intrat în serviciu în credința că după instrucția necesară, ce vor primi, vor putea să se întorcă la ocupațiunile lor. După cum se vorsește însă în cercuri militare, speranța aceasta nu li-se va realiza, de oare-ce conducerea de războiu a hotărât, ca după instruirea necesară, rezerviștii de întregire să fie reținuți în serviciu până la primăvară, pentuu a-se acoperi astfel lipsa recruților.

Tendințe de reforme în biserica din Grecia. Sf Sinod al bisericii regatului grec sub președința Mitropolitului Teoclit al Atenei a întreprins un șir de reforme bisericești, cu ocaziunea cărora a și prezentat guvernului proiectele de legi corespunzătoare cu rugămintea de a le confirma pe cale legală. Proiectele de lege sunt de următorul conținut:

1. Înființarea cassei, ale cărei mijloace să se întrebuinteze exclusiv pentru folosul bisericii. Fondul acestei casse trebuie să-l formeze statul, întrebuintând pentru acest scop sumele mănăstirești, luate dela biserica în timpul înființării regatului. Biserica va completa acest fond cu colecțiunile sale dela biserici și mănăstiri.

2. Reforma administrării averilor mănăstirești, înlăturând autoritatea civilă și lăsând afacerea exclusiv puterii bisericești.

3. Formarea de stat pentru frații fiecărei mănăstiri și organizarea administrației bisericești.

4. Averea arhiereilor morți trebuie să treacă la cassa bisericii.

Măsurile aceste sunt luate din cauza nevoilor bisericii grecești, care atârând economicește de stat, se găsește într'o permanentă lipsă de bani. Astfel în Grecia timp de mai mulți ani cadrele arhierești rămân vacante, este lipsă de clerici culți, fiindcă în regat sunt puține școli clericale, preoții bătrâni și afară de stat sunt neasigurați materialicește, văduvele și orfanii clerului sunt în sărăcie. Prin înființarea cassei, sinodul are în vedere o mai mare libertate de acțiune și să scoată viața bisericească de sub influința ministrilor de culte. Se crede că Mitropolitul Teoclit își va ajunge scopul ajutat de actualul ministru de culte Carapanos, care e binevoitor cătră biserica. Cu aceasta stă în legătură și înființarea de școli pentru pregătirea clerului inferior, până acum existând numai seminarul Rizari din Atena și facultatea teologică de pe lângă universitate.

A apărut Nr. 10 din revista „*Juminea Literară*” număr închinat lui Vasile Alecsadri cu următorul sumar: Alecsandri Ilarie Chendi Scrisori: 1. Alecsandri cătră S. Fl. Marian 2. și 3. Alecsandri cătră A. Hurmuzachi 4. și 5. Alecsandri cătră O Dljanschi Alecsandri în Cernăuț A. Hurmuzachi Alecsandri cătră soția sa (scri-soare) Alecsandri și Bucovina George Tofan Ei (versuri) V. Loichiță Cugetare Dr. George Popovici De atunci (versuri) Lian Rămăi (versuri) V. Loichiță De ziua ei (schiță, premiul „Juminei Literare”). * * * Redacția și administrația: Suceava (Bucovina) strada Sturza 655.

Aviz!

Au apărut în tipografia noastră și se pot procura următoarele cărți școlare:

Curs practic de limbă maghiară pentru 6 clase ale școalelor primare de Iuliu Vuia. Aprobata de Ven. Consistor din Arad. Cuprinzând: Exerciții de citire; Intuițiune și Gramatică; precum și Elemente din Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție. — Prețul 60 fil.

A treia carte de citire, pentru cl. superioare ale școlii populare de: N. Ștefu, I. Groșorean, I. Moldovan, N. Boșcaiu și P. Vancu, ediția I 60 fil.

Istorie religioase-morale și momente din viața lui Iisus I Carte de religione pentru școalele popor. ediția a III-a, de Dr. P. Barbu prețul 30 fil.

Concurs.

Pentru îndedliuirea parohiei vacante de cl. III-a **Berindia**, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt: 1. usufructul unei $\frac{1}{4}$ de sesiuni pământ estravilan; 2 birul constător din una măsură cucuruz sfârmat dela proprietarii unui $\frac{1}{4}$ de pământ, din $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz dela cei cu $\frac{1}{8}$ pământ, ear dela jeleri $\frac{1}{4}$ de măsură de cucuruz; 3. stolele îndatinate; 4. locuință cu intravitan și supraedificate și 5. întregirea dotațiunei dela stat, după evalueațiunea alegându-li preot. Dările le va suporta cel ales.

Recurenții sunt poștiți, ca recursele așjustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Berindia, până la termenul indicat să le subștearnă oficiului protoprezbiteral gr. ort. rom. din Ruteni (Buttyin Arad megye), ear în vre-o Duminecă, ori sărbătoare, să se prezenteze, în sf. biserică, pentru a-și arată desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial

În conșelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezbiter gr. ort.

—□—

1—3

În virtutea decisului Venerabilului Consistor din Oradea-mare de sub Nr. ^{1097/118} B. 1905., pentru îndeplinirea postului de paroh vacant din comuna **Agriș** se publică concurs cu termen de alegere în **6/19 Noembrie** a. c.

Dotațiunea constă din: 5. jugere pământ arător cu competența de pășunat, dela 45 case câte o măsură cucuruz stolele îndatinate și întregirea dotațiunei din vistieria statului la preotul cu pregătire sub VIII clase 728 cor. 92 fil. la an.

Reflectanții la această parohie de a III-a clasă sunt poștiți, ca suplicele lor adresate comitetului parohial până în ziua alegerii să-le trimită la subșcrisul în F. Györös p. u. Tenke, având a-se prezentă la sf. biserică de acolo pentru a cântă, ori celebra și predica.

Comitetul parohial

În conșelegere cu mine: *Petru Serbu* protoprezbiter

—□—

1—3

Pentru parohia organizată și împreunată din **Verzari de jos și Verzari de sus**, conform concluzului Ven. Consistor din Oradea-mare de sub Nr. 315/900 se escrie concurs cu termen de alegere pe 26 Octomvre v. a. c.

Dotațiunea e următoarea: 1. Dela Verzari de jos a) bir preotesc câte 2 coroane dela familie, Nr. case-lor 80. b) stolele îndatinate, c) locuință liberă cu grădină prețuită la 60 coroane. 2. Dela Verzari de sus a) bir dela tontă casa câte 2 cor. Nrul. caselor 66. b) pământ parohial cu venit de 60 cor. c) stolele usuate și staverite de sinodul parohial. Pe lângă acestea eventual ajutor dela stat.

Recurenții vor avea în termenul prescriș a-și trimite petițiunile adresate comitetului la subșcrisul conform Regulamentului.

Bei ș, la 25 Septemvre 1905.

În conșelegere cu com. par. *Vasile Papp* prot. Vașcăului

—□—

2 3

În urma dispozițiunilor Ven. Consistor dieezan Nr. 2860/1905 pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Leasa** pprezviteratul Hălmajului, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** după prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Parohia e incopciată cu următoarele emolumente:

1. Birul parohial 4) măsurile de cucuruz în boambe prețuit în 80 cor. 2. Venitele stolare uzuuate, cari după calculul mediu de 5 ani din urmă fac 66 cor. 3. Întregirea dela stat conform evalueațiunei alegându-li, la 400 respective 800 cor

Dela recurenți se poștește evalueațiunea prescrișă pentru parohii de clasa III, fiind preferiți cei cu evalueațiune superioară; vor avea să-și prezinte recursele instruite conform §-lui 13 din Statutul Organic și adresate comitetului parohial din Leasa, pe calea oficiului pprezviteral din Hălmagiu (Nagyhalmagy) să le suștearnă până la termenul susindicat.

Recurenții sunt poștiți, ca în sensul §-ului 18 din „Regulamentul pentru parohii“ să se prezinte în sf. biserică din Leasa în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a servi și resp. a cuvântă și cântă făcându-se cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului parohial din Leasa ținută la 16/29 Sept. 1905.

Ioan Sirban,
preot-preș. com. par.

Petru Luciu
not. adhoc al com.

În conșelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezviter.

—□—

2—3

Se publică pentru parohia **Ds. Gurbești** cu filia **Golla** vacantă cu termen de alegere pe **30 Oct. (12 Noem.)** pe lângă beneficiile următoare:

1. Cassa parohială cu supra edificatele ce se pot-tesc pământ parohial de 9 cubule.

2. Dela toată cassa una măsură de cucuruz cașle sunt 106 ca bir preoțesc, stolele usuate dela funțiunile preoțesti.

3. Intregirea dela stat 284 cor. 70 fil. Parohia fiind de a III-a clasă doritori de a recurge la aceasta sunt avizați a-și trimite petițiile la adresa comitetului parohial, subscrisului protoprezbiter până la 29 Oct., eară până la ziua alegeri a se presenta în sf. biserică pentru a se arată poporului

Dat, în ședința comitetului parohial din Ds. Gurbești ținută la 21 Sept. v. 1905.

Comitetul parohial
În conțelegere cu: *Elia Moga* protoprezb. Beiușului
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Borșea** protoprezbiteratul Peștes, se escrie concurs cu termin de alegere pe **30 Oct. v. (12 Noev. n)** 1905.

1. Cassa parohială cu intravilan 30 cor. 2. 15 jugere pământ parte arător parte fanaș 150 cor. 3. Bir dela 90 Nre câte una măsură cucuruz sfărmat 2 cor. 40 fil. 216 cor. 4. Stolele usuate calculate după calculul mediu 60 cor. 5. Congrua după evaluecațiunea aleșului.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie să-și trimită recursele ajustate conform Regulamentului pentru parohie adresate comitetului parohial din Borșea oficiului pprezbiteral în Bratca până la 27 Oct. v., iar dâșii să se prezinte în sf. biserică din Borșea pentru a-și arată desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial
În conțelegere cu mine: *Ștefan Domocoș* adm. pprezb
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului inv. din **Cacuciu românesc** pprezb. Peștes, se escrie concurs cu termin de alegere pe **26 Oct. v. (8 Noev. n)** 1905

Beneficiile acestui post sunt: 1. Locunța corespunzătoare și grădină $\frac{1}{4}$ juger. 2. Salar repartizat 100 cor. 3. Bir cantoral 40 măsuri cucuruz sfărmat 100 coroane. 4. Stolele cantorale 30 cor. 5. Intregirea salarului dela stat 510 cor. 6. 10 m. lemne din care are să se încălzească și sala de învățământ.

Recurenții vor avea să-și înainteze recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Cacuciu românesc, oficiului ppreb. în Bratca până la 23 Oct. v. 1905 iar dâșii să se prezinte la sf. biserică din loc pentru a-și arată desteritatea în tipic și în cântarea bisericască.

Comitetul parohial
În conțelegere cu mine: *Ștefan Domocoș* adm. pprezb.
—□— 2—3

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

În editura tipografiei diecezane gr.-or. române a Aradului e deja gatu și se poate avea și procura atât dela administratiunea tipografiei diecezane, strada Révay Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de **40 fileri.**

La comande peste 10 exemplare 20% rabat expedate franco.

Se estinde pe 15 coale tipar garmond și cuprinde afară de partea calendaristică, calendar economic, șematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general și al diecezei Aradului în special, cronologia pe anul 1906, sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, anotimpurile etc. Genealogia caselor domnitoare, târgurile din Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegrafice etc. iar în partea literară:

Datini și obiceiuri la muntă, de Petru Vancu. Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vietii de I. Groșorean. Românce dela Grivita de V. Alexandri. Cine a adus sârăcia în lume de Leon Tolstoi. Podul înalt de St. O. Iosif. Insula șerpilor de Carmen Sylva. Cine-i Nuhăm? de Th. D. Sperantă. Boerazul de I. Pop Reteganul. Cântec de Maria Popovici. O zi de Duminecă la sate de P. Popa. Doine și Hore de Vasilie Sala. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarū de Octavian Goga. Din vicata noastră de Petru E. Papp. Economie: Cultura cânepei, Protejarea paserilor, Șfaturi economice, Sentinte, glume și anecdote. Insetate și reclame

Il recomandăm cu multă căldură tuturor oamenilor cu carte, căci în calendarul acesta pe lângă **pret de 40 fileri** află și o carte de lectură prețioasă și plăcută.

In depozitul

tipografiei diecezane gr.-or. române din Arad str. Révay Nr. 10, se află următoarele cărți:

Concorbiri între un cercător și un incredințat, asupra ortodoxiei bisericii orientale, de Filaret mitropolitul Mosevei — prețul 1 cor.

„**Abc**”, carte de cetire pentru elevii clasei I de I. Moldovan, N. Ștefu, N. Boșcaiu, I. Groșorean, și P. Vancu, învățatori, Ediția IV-a 40 fil.

Carte de cetire, pentru elevii cl. a II-a de: Iuliu Groșoreanu I. Moldovan N. Boșcaiu, N. Ștefu, P. Vancu învățatori, Ediția a II-a 40 fil.

Istorieare biblice II carte de religione pentru școalele popor. aprobată de Ven. Conzistorii gr.-or. rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, Ediția III-a de Dr. P. Barbu — 30 fil.

Istorieare bisericesti III carte de religione pentru școalele populare Aprobată de Ven. Conzistorii gr.-or. rom. din Arad, Caransebeș și Oradea-mare. Ediția III de Dr. P. Barbu — 30 fil.

Catehism IV-a carte de religione pentru școalele populare, aprobată de Ven. Conzistorii din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, Ediția V-a de Dr. P. Barbu 40 fil.

Limba maghiară manual pentru elevii școalelor populare rom. partea I de Iuliu Groșorean, I. Moldovan, — 50 fil.

Limba maghiară, cartea a II-a pentru clasele superioare ale școalei populare de I. Groșorean și I. Moldovan — 50 fil.

Curs practic de Istoria literaturii române pentru școalele populare de I. Stanca inv. — 40 fil.

Exerciții intuitive în limba română și maghiară elaborat pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu. Aprobat de Ven. Conzistor din Arad 50 fil.

Tâlcuiala Evangheliilor de fericitul Loga cu litere cirile nelegată 2 cor., legată 3 cor.

Din liturgica bisericii ortodoxe române pentru școalele medii și populare — 60 fil.

Geografia comitatului Arad pentru cl. III-a școalelor populare, scrisă de Damaschin Medrea. Manual aprobat de Ven. Conzistor din Arad și ilustrat cu mai multe figuri și hărți geografice — 70 fil.

Conspect săptămînat al materialului de învățământ propus în școala română poporală de Ioan Vancu inv. — 3 cor.

Colinzi și cîntece populare culesse de: T. Daul inv. 50 fileri.

Rugăciunile școlărilor și Cântece bisericesti pentru școlării și școlărițele dela școalele populare române gr.-or. alese și întocmite de un prețin al școlărilor. Ediția a III-a legat frumos — 40 fil.

Dumnezeieștile Liturghii ale sfinților Ierarhii: Ioan gură-de-aur, Vasile cel Mare și Grigorie teologul, împreună cu rânduiala chemării Duhului sfânt. Legat în pele roșie — 10 cor.

Molitvelnic cu litere cirile a 7 și 8 cor.

Un Memoriu al lui Moise Nicoară (monografie istorică) de S. Secula profesor — 1 cor.

Regulament pentru parohii în provincia mitropolită a bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania — 20 fil.

Statutul Organic al bisericii gr.-or rom. din Ungaria și Transilvania cu un Suptiment — 50 fil.

Cercetarea istorică bisericească, despre Damian Mitropolitul Moldovei 1435—145 de George Aramă profesor la Seminarul Veniamin din Iași — 50 fil.

Acaftistul preasfintei Născătoare de D-zeu și alte rugăciuni, prețul legat 1 cor. 70 fil. În pele roșie legat 3 cor. 20 fil.

Manual de cântări bisericești sau **Octoichul mic** care cuprinde Rânduiala Vecerniei, Utreniei și a Liturghiei, cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polileul, Pripelele, Catavasiile, Irmo sele, Sfetilnele și altele — 1 cor. 60 fil.

Ciaslov (Orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Domnului Ioan Mețianu Arhiepiscop al bisericii ort. rom. din Transilvania și Mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania. Prețul 2 cor. 40 fil.

Legea despre „penzionarea învățătorilor“ tradusă și explicată de Blașiu Codreanu inv. — 2 cor.

Leccióni din Gramatica limbii române, pentru școalele populare de Ioan Ilica inv. — 50 fil.

Stujba sfințirii bisericii după două manuscrise din anii 1674 și 1757. Cu o prefață de V. Mangra 1 coroană.

Curs practic despre cultivarea pomilor și a frăgarilor lucrat după a lui Păul Gőnczi, pentru învățători și privați de Ioan Pop Reteganul inv. — 60 fil.

Eticheta, studiu social de: I. I. Ardelean paroh 1 cor. 20 fil.

Fabulele lui D. Cihindeal de Ioan Russu, paroh — prețul 2 cor.

Compediu de Geografia Universală pentru școalele medii și preparandiale de T. Ceonța profesor, Ediția II-a cu figuri originale intercalate în text — 3 coroane

Aritmetica generală și specială, manual didactic elaborat în usul preparanzilor (școalelor comerciale și medii, cum și a tuturor privaților) de Teodor Ceonța profesor. — 3 cor.

Florile inimii. Poezii de Isăia B. Bosco 1 cor 60 fil

Senegin contra tusei, răgușelei, durerii, de pept, ofticeii, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greața și vomarea, sgârciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

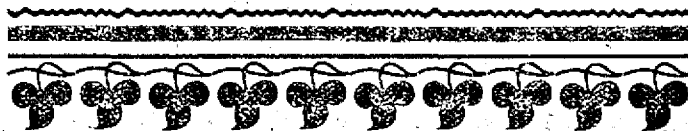
Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la morhuri secrete 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului numai decât să comandeze **Laxbonbons** zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul **1 cor.**

Chimicale, drogăe, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rom și altele. Tee ruscice, parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față de mâni. Articole cosmetice, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți precum și praf. Orice fel de articol din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge 5—10

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, iskola-utca 46.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm în deosebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.